

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ,
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ - ΤΜΗΜΑ Α΄

ΜΑΡΟΥΣΙ 28 - 4 -2016
Αρ.Πρωτ. Βαθμός Πρωτ.
Φ.251/ 72087 /Α5
ΕΠΕΙΓΟΝ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
email: t01ode2@minedu.gov.gr

Πληροφορίες: Ε. Γκούφας
Δ. Τσόλκα
Μ. Ζαμπέλη

Τηλέφωνο: 210-34.42.099,
210-34.42.072
201-34.42.690

FAX: 210-34.42.098

ΠΡΟΣ: 1) Περιφερειακούς Δ/ντες Εκπαίδευσης
2) Διευθυντές Δ/νσεων ΔΕ
3) Προέδρους των Επιτροπών Εξέτασης των Βαθμολογικών
και Ειδικών Εξεταστικών Κέντρων
(δια των Δ/ντών των Δ/νσεων Δ.Ε.)
4) Διευθυντές ΓΕΛ
(δια των Δ/ντών των Δ/νσεων Δ.Ε.)

ΘΕΜΑ: Πανελλαδικές εξετάσεις υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΣΧΕΤ: 1. Φ.251/25335 /Α5/15-2-2016 (ΑΔΑ: 6ΡΚΗ4653ΠΣ-ΜΜΨ) εγκύκλιος
2. Φ.251/52887 /Α5/30-3-2016 (ΑΔΑ: Ω2ΟΝ4653ΠΣ-Ε6Ω)) εγκύκλιος

Η εξέταση των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που αναφέρονται στο Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199Α΄) γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθμ. Φ.253/155439/Β6(ΦΕΚ 2544 Β΄/30-12-2009) Υπουργικής Απόφασης. Με την παρούσα εγκύκλιο θεωρούμε σκόπιμο να περιγράψουμε με σύντομο τρόπο τις βασικές πτυχές της διαδικασίας της προφορικής εξέτασης των εξεταζόμενων υποψηφίων και να επισημάνουμε ορισμένα σημεία της, προκειμένου να ενισχυθεί η αντικειμενικότητα της εξέτασης.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις που προβλέπουν τον τρόπο και τη διαδικασία εξέτασης των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχουν εφαρμογή για :

α)τους υποψήφιους των **ΓΕΛ (παλαιό και νέο σύστημα εισαγωγής)** όσον αφορά στα μαθήματα που εξετάζονται σε πανελλαδικό επίπεδο καθώς και τα ειδικά μαθήματα για τα οποία έχουν δηλώσει εξέταση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

β)τους υποψηφίους των **ΕΠΑΛ (Ομάδα Β) (παλαιό σύστημα)** για τα μαθήματα που εξετάζονται σε πανελλαδικό επίπεδο σε κοινά θέματα με τους υποψηφίους των ΓΕΛ σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου α της παραγράφου 3 του άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης Φ.253/27456/Β6 (ΦΕΚ 493/2009 τ. Β) καθώς και τα ειδικά μαθήματα για τα οποία έχουν δηλώσει εξέταση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Παρακαλούμε τους Διευθυντές των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης να μεριμνήσουν με δική τους ευθύνη **να δοθεί αντίγραφο της παρούσας εγκυκλίου σε όλους τους Προέδρους των επιτροπών εξέτασης των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες** προκειμένου να ενημερώσουν με ευθύνη τους όλα τα μέλη των επιτροπών αυτών για την πιστή εφαρμογή της.

Για την αποφυγή οποιασδήποτε σύγχυσης διευκρινίζεται ότι η αναφερόμενη διαδικασία εξέτασης **των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες** αφορά μόνο στον τρόπο πανελλαδικής εξέτασης των υποψηφίων των ΓΕΛ και ΕΠΑΛ (ομάδα Β) για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και την εξέταση των παραπάνω υποψηφίων στα ειδικά μαθήματα και δε συνδέεται με κανένα τρόπο με τις διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή των πασχόντων από

σοβαρές ασθένειες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση για τους οποίους ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 35 του ν.3794/2009 (ΦΕΚ 156 Α'/4-9-2009).

Α. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΑ, ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

1. Όπως είναι γνωστό οι υποψήφιοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εξετάζονται **προφορικά ή γραπτά**, κατά περίπτωση, ανάλογα με τις δυνατότητές τους σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθμ. Φ.253/155439/Β6(ΦΕΚ 2544 Β'/30-12-2009) Υπουργικής Απόφασης. Ειδικότερα:

α) Όσοι εμπíπτουν στις διατάξεις της περίπτωσης (i) του εδαφίου β και του εδαφίου γ της παραγράφου 1 του άρθρου μόνου της αριθμ. Φ.253/155439/Β6(ΦΕΚ 2544 Β'/30-12-2009) Υπουργικής Απόφασης εξετάζονται **ΜΟΝΟ γραπτά στο ίδιο εξεταστικό κέντρο στο οποίο εξετάζονται και οι υπόλοιποι υποψήφιοι του Λυκείου στο οποίο υπέβαλαν Αίτηση-Δήλωση**, σε ξεχωριστή αίθουσα και ο χρόνος εξέτασής τους μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Λυκειακής Επιτροπής, βάσει των διατάξεων του εδαφίου γ της παραγράφου 3 του άρθρου ΜΟΝΟ της ως άνω ΥΑ και τις οδηγίες που περιέχονται στην ανωτέρω 1 σχετική εγκύκλιό μας.

Συγκεκριμένα εξετάζονται μόνο γραπτά οι υποψήφιοι που:

i) έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοι) σε ποσοστό 67% και πάνω

ii) παρουσιάζουν προβλήματα λόγου και ομιλίας (δυσαρθρία, τραυλισμός)

iii) παρουσιάζουν προβλήματα επιληψίας

iv) παρουσιάζουν διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού, εφόσον στη γνωμάτευση των ΚΕΔΔΥ ή ΙΠΔ αναγράφεται ο γραπτός τρόπος εξέτασης.

-Η υπαγωγή στις περιπτώσεις (i) έως (iii) πιστοποιείται με γνωμάτευση της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής (Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας) σύμφωνα με το ισχύον κάθε φορά σύστημα πιστοποίησης αναπηρίας.

-Η περίπτωση (iv) πιστοποιείται με γνωμάτευση που χορηγείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ ή Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο, στην οποία πρέπει να αναγράφεται ο γραπτός τρόπος εξέτασης.

Για τη διαδικασία πιστοποίησης και την ισχύ των γνωματεύσεων των παραπάνω περιπτώσεων ισχύουν όσα έχουν αναφερθεί στην ανωτέρω 1 σχετική εγκύκλιό μας.

β) Όσοι εμπíπτουν στις διατάξεις του εδαφίου α και της περίπτωσης (ii) του εδαφίου β της παραγράφου 1 του άρθρου μόνου της αριθμ. Φ.253/155439/Β6(ΦΕΚ 2544 Β'/30-12-2009) Υπουργικής Απόφασης εξετάζονται **προφορικά στα Βαθμολογικά Κέντρα (ή τα παραρτήματα των Βαθμολογικών Κέντρων) ή τα Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα** βάσει των διατάξεων των εδαφίων α και β της παραγράφου 3 στο άρθρο ΜΟΝΟ της ως άνω ΥΑ και των οδηγιών που περιέχονται στις ανωτέρω 1, 2 σχετικές εγκυκλίους μας.

Συγκεκριμένα εξετάζονται προφορικά μόνο οι εξεταζόμενοι που αδυνατούν να υποστούν γραπτή εξέταση επειδή:

i) είναι τυφλοί, σύμφωνα με το ν.958/79 (ΦΕΚ 191 Α) ή έχουν ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67% ή είναι αμβλύωπες με ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67%,

ii) έχουν κινητική αναπηρία τουλάχιστον 67% μόνιμη ή προσωρινή που συνδέεται με τα άνω άκρα,

iii) πάσχουν από σπαστικότητα των άνω άκρων,

iv) πάσχουν από κάταγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή,

v) παρουσιάζουν ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμσία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία και

vi) παρουσιάζουν διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού, εφόσον στη γνωμάτευση των ΚΕΔΔΥ ή ΙΠΔ αναγράφεται ο προφορικός τρόπος εξέτασης.

-Η υπαγωγή στις περιπτώσεις (i) έως (iv) πιστοποιείται με σχετικές γνωματεύσεις, όπως περιγράφονται στην ανωτέρω 1 σχετική εγκύκλιό μας.

-Η υπαγωγή στην περίπτωση (v) πιστοποιείται με γνωμάτευση που χορηγείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ ή Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο.

-Η περίπτωση (vi) πιστοποιείται με γνωμάτευση που χορηγείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ ή Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο, στην οποία πρέπει να αναγράφεται ο προφορικός τρόπος εξέτασης.

Για τη διαδικασία πιστοποίησης και την ισχύ των γνωματεύσεων των παραπάνω περιπτώσεων ισχύουν όσα έχουν αναφερθεί στην ανωτέρω 1 σχετική εγκύκλιό μας.

γ) Σύμφωνα με την αριθ. 11586/Γ6/2011 (ΦΕΚ 262 Β΄) Υπουργική Απόφαση που εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, οι μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, εξετάζονται προφορικά εφόσον έχουν υποβάλει γνωμάτευση ότι έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αδυνατούν να υποστούν γραπτή εξέταση. Η γνωμάτευση, στην οποία πρέπει να αναφέρεται η διάρκεια ισχύος της και ο χρόνος επαναξιολόγησης του μαθητή, χορηγείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ ή τα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΙΠΔ) άλλων Υπουργείων, ύστερα από προσκόμιση είτε ιατρικής βεβαίωσης Δημοσίου Νοσοκομείου, που κοινοποιήθηκε σε δικαστικές αρχές σε περίπτωση κακοποίησης του μαθητή λόγω γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή ενδοοικογενειακής βίας, είτε βεβαίωσης από δικαστική αρχή ή εισαγγελέα ανηλίκων, σε περίπτωση παραβατικής συμπεριφοράς.

Δεν γίνονται δεκτές οι γνωματεύσεις οι οποίες αναφέρουν αναπηρίες ή μαθησιακές ή συναισθηματικές δυσκολίες **διαφορετικές** από εκείνες που αναγράφονται στις προαναφερόμενες περιπτώσεις.

Κανένας άλλος και για οποιονδήποτε άλλο λόγο (υγείας κ.λ.π) δεν επιτρέπεται να εξετάζεται προφορικά.

2. Όσοι υποψήφιοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εμπίπτουν στις διατάξεις των εδαφίων α και β της παραγράφου 3 του άρθρου ΜΟΝΟ της αριθμ. Φ.253/155439/Β6 (ΦΕΚ 2544 Β΄/30-12-2009) Υπουργικής Απόφασης **για προφορική εξέταση** εξετάζονται:

α) στο **οικείο Βαθμολογικό Κέντρο** που λειτουργεί στη Διεύθυνση Δ.Ε. (ή στο Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο που μπορεί να λειτουργεί ως παράρτημα του Βαθμολογικού Κέντρου και ο χώρος λειτουργίας του ορίζεται με απόφαση του οικείου Δ/ντή Δ.Ε.) που ανήκει οργανικά το σχολείο υποβολής της Αίτησης-Δήλωσης ενώπιον της επιτροπής εξέτασης που συγκροτεί για το σκοπό αυτό ο Πρόεδρος του Βαθμολογικού Κέντρου, σύμφωνα με το εδάφιο α της παραγράφου 3 του άρθρου ΜΟΝΟ της ως άνω Υ.Α.

β) Στις Διευθύνσεις Δ.Ε., στις οποίες **θα λειτουργήσει Βαθμολογικό Κέντρο αλλά οι εξεταζόμενοι είναι περισσότεροι από ογδόντα (80)** συγκροτείται **Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο για τους υπεράριθμους υποψηφίους (άνω των 80)**. Οι πρώτοι 80 υποψήφιοι εξετάζονται στο Β.Κ., ενώ οι υπεράριθμοι (άνω των 80) θα εξεταστούν στο Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο. Στις Δ/νσεις Δ.Ε. όπου λειτουργούν δύο (2) Βαθμολογικά Κέντρα, εφόσον οι εξεταζόμενοι υποψήφιοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ανά Διεύθυνση Δ.Ε. **είναι περισσότεροι από 160**, τότε οι πρώτοι 80 εξετάζονται στο πρώτο Β.Κ. της Δ/νσης, οι επόμενοι 80 εξετάζονται στο δεύτερο Β.Κ. της Δ/νσης και για τους υπεράριθμους ορίζεται Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο. Για το συγκεκριμένο Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο ορίζεται με απόφαση του οικείου Διευθυντή της Δ/νσης Δ.Ε. ο χώρος λειτουργίας του και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εξέτασης, από τους έχοντες τα προβλεπόμενα για τους Προέδρους Βαθμολογικών Κέντρων προσόντα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εξέτασης ορίζει τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής, το γραμματέα και το βοηθό γραμματέα όπου απαιτείται, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του εδαφίου α της παραγράφου 3 του άρθρου ΜΟΝΟ της ως άνω Υ.Α.

Σε περίπτωση που το πλήθος των υπεράριθμων (άνω των 80) είναι σχετικά μικρό, για λόγους καλύτερης στελέχωσης και εύρυθμης λειτουργίας των Κέντρων, μπορεί να μη δημιουργηθεί επιπλέον Ε.Ε.Κ.

γ) Στις Διευθύνσεις Δ.Ε. στις οποίες **δε θα λειτουργήσει Βαθμολογικό Κέντρο** ορίζεται **Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο** με απόφαση του οικείου Διευθυντή της Δ/νσης Δ.Ε. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εξέτασης, από τους έχοντες τα προβλεπόμενα για τους Προέδρους Βαθμολογικών Κέντρων προσόντα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εξέτασης ορίζει τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής, το γραμματέα και το βοηθό γραμματέα όπου απαιτείται εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του εδαφίου α της παραγράφου 3 του άρθρου ΜΟΝΟ της ως άνω Υ.Α..

Στις Δ/νσεις, στις οποίες λειτουργούν **περισσότερα από ένα κέντρα Εξέτασης υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**, η κατανομή των υποψηφίων σε αυτά γίνεται με απόφαση του οικείου Δ/ντή Δ.Ε. κατά Λύκειο προέλευσης.

Επισημαίνεται ότι όλοι οι προφορικά εξεταζόμενοι είτε του Νέου συστήματος είτε του Παλαιού συστήματος εξετάζονται σε κοινά κέντρα (ΚΟΙΝΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΑ ΕΙΔΙΚΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ).

3. ι) Οι Διευθυντές των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης γνωστοποιούν στους Διευθυντές των Γενικών Λυκείων και των ΕΠΑΛ (για τα μαθήματα γενικής παιδείας και επιλογής της ομάδας Β) της περιοχής ευθύνης τους τον χώρο λειτουργίας του Βαθμολογικού κέντρου ή του Ειδικού Εξεταστικού Κέντρου κατά περίπτωση, στον οποίο θα εξετασθούν οι προφορικά εξεταζόμενοι μαθητές και απόφοιτοι του σχολείου τους.

ιι) Οι Διευθυντές των Λυκείων ΓΕΛ και ΕΠΑΛ (ομάδας Β) οφείλουν να ενημερώσουν προσωπικά κάθε προφορικά εξεταζόμενο του Λυκείου τους για τον χώρο εξέτασής του και να αναρτηθεί σχετική ανακοίνωση στον πίνακα ανακοινώσεων του Λυκείου.

ιιι) Διευκρινίζεται ότι στα Βαθμολογικά Κέντρα των ΓΕΛ ή στα Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα των ΓΕΛ κατά περίπτωση θα εξετασθούν προφορικά και οι υποψήφιοι των ΕΠΑΛ (ομάδας Β) μόνο στα μαθήματα γενικής παιδείας και επιλογής (σε κοινά θέματα με τους υποψηφίους των ΓΕΛ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ) και όχι στα μαθήματα ειδικότητας. Οι υποψήφιοι αυτοί των ΕΠΑΛ

(ομάδα Β) τα μαθήματα ειδικότητας θα τα εξετασθούν στα Βαθμολογικά Κέντρα ή στα Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα που θα ορισθούν για την ομάδα Α των ΕΠΑΛ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Επίσης για τη σωστή ενημέρωση των υποψηφίων των ΓΕΛ και των ΕΠΑΛ (ομάδα Β) που θα εξετασθούν προφορικά στα Βαθμολογικά ή στα Ειδικά Εξεταστικά Κέντρα πρέπει στο δελτίο εξεταζόμενου να αναγράφεται το Βαθμολογικό ή το Ειδικό εξεταστικό Κέντρο εξέτασής τους.

Ειδικά για τους υποψηφίους των ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑΣ Β) που εξετάζονται προφορικά επειδή το Βαθμολογικό ή το Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο εξέτασής τους θα είναι διαφορετικό για τα μαθήματα γενικής παιδείας και επιλογής και διαφορετικό για τα μαθήματα ειδικότητας στο δελτίο εξεταζόμενου θα αναγράφεται το Βαθμολογικό ή το Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο μαθημάτων γενικής παιδείας και επιλογής και το Βαθμολογικό ή το Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο των μαθημάτων ειδικότητας.

4. Για την υλοποίηση των διαδικασιών αυτών οι Διευθυντές των Λυκείων ΓΕΛ και ΕΠΑΛ (ομάδα Β) αφού έλεγξαν τη νομιμότητα των σχετικών γνωματεύσεων που υπέβαλαν οι υποψήφιοι, βάσει των ισχυουσών διατάξεων, έχουν ήδη αποστείλει κατάσταση στην οικεία ΕΕΔΔΕ με τους εξεταζόμενους που υπέβαλαν εμπρόθεσμα τη σχετική αίτηση και τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για προφορική εξέταση.

Στην κατάσταση αναγράφονται τα ατομικά στοιχεία εξεταζόμενου, ο κωδικός αριθμός του, τα εξεταζόμενα μαθήματα γενικής παιδείας και επιλογής (για τους υποψήφιους των ΕΠΑΛ ομάδα Β), η κατεύθυνση και τα μαθήματα γενικής παιδείας και επιλογής (για τους υποψηφίους των ΓΕΛ με το ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ), τα μαθήματα ομάδας προσανατολισμού και γενικής παιδείας (για τους υποψηφίους των ΓΕΛ με το ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ), καθώς και τα τυχόν ειδικά μαθήματα στα οποία έχει δηλώσει να εξεταστεί. Επίσης στην κατάσταση θα αναγράφεται το Λύκειο υποβολής της Αίτησης-Δήλωσης του εξεταζόμενου, δηλαδή το Γενικό Λύκειο ή το ΕΠΑΛ (Ομάδα Β) καθώς και ο λόγος της προφορικής εξέτασής του.

5. Μαζί με την κατάσταση (Λυκείου ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ ομάδα Β), στην οποία θα αναγράφονται τα παραπάνω στοιχεία, αποστέλλεται στην ΕΕΔΔΕ και αντίγραφο της σχετικής γνωμάτευσης κατά περίπτωση. Η ΕΕΔΔΕ ελέγχει τη νομιμότητα των σχετικών γνωματεύσεων που υπέβαλαν οι υποψήφιοι, βάσει των ισχυουσών διατάξεων. Σε περίπτωση οποιασδήποτε διαφοροποίησης της ΕΕΔΔΕ σχετικά με τη νομιμότητα των γνωματεύσεων, η ΕΕΔΔΕ έρχεται σε συνεννόηση με το οικείο Λύκειο σχετικά με την ισχύ της γνωμάτευσης.

Αφού συγκεντρωθούν από την ΕΕΔΔΕ τα στοιχεία από όλα τα Λύκεια, καταχωρούνται όλοι οι εξεταζόμενοι (ΓΕΛ και ΕΠΑΛ ομάδα Β) σε καταστάσεις ανά Βαθμολογικό ή Ειδικό Εξεταστικό Κέντρο. Στις καταστάσεις αυτές αναγράφονται όλα τα αναφερόμενα στοιχεία που περιλαμβάνουν οι καταστάσεις των Λυκείων (ΓΕΛ και ΕΠΑΛ ομάδα Β).

6. Αντίγραφο της παραπάνω κατάστασης, στην οποία αναγράφεται και ο λόγος της προφορικής εξέτασης, αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Επιτροπής του Βαθμολογικού Κέντρου ή του Ειδικού Εξεταστικού Κέντρου, ο οποίος συγκροτεί τις οικείες επιτροπές από βαθμολογητές-αναβαθμολογητές επιλέγοντας κατά προτίμηση εκπαιδευτικούς με διδακτική εμπειρία για ένα τουλάχιστο έτος κατά τη τελευταία διετία και από αυτούς που έχουν ανάλογη εμπειρία στην εξέταση υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες .

Ο/Η Πρόεδρος θα μελετήσει τη γνωμάτευση κάθε μαθητή/τριας, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφαλή πορεία της διαδικασίας και τις ειδικές συνθήκες που πρέπει να εξασφαλίσει ενημερώνοντας τα μέλη των επιτροπών και τους/τις επιτηρητές/τριες (π.χ. αποφυγή επίτασης του άγχους των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που αντιμετωπίζουν και συναισθηματικές δυσκολίες, ενημέρωση ως προς την πολύ ιδιαίτερη επικοινωνιακή ιδιοσυγκρασία ή την ύπαρξη Εκπαιδευτικού Παράλληλης Στήριξης, μεγεθύνσεις κειμένων και ειδικός φωτισμός κλπ).

Παράκληση προς όλους τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία για την τήρηση του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων των μαθητών και για τη διαχείρισή τους με εμπιστευτικό πρωτόκολλο.

Β. ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Όσοι emπίπτουν στις διατάξεις για προφορική εξέταση επειδή, λόγω της υφιστάμενης φυσικής αδυναμίας τους (δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, φάσμα αυτισμού, κινητική αδυναμία άνω άκρων ή προβλήματα στην όραση), αδυνατούν να εκφράσουν γραπτά τις γνώσεις τους, τους παρέχεται η ευκαιρία να τις

διατυπώσουν προφορικά. Κατά τα λοιπά η εξέτασή τους δεν διαφέρει από την εξέταση των υπόλοιπων υποψηφίων που εξετάζονται γραπτά. Έτσι λοιπόν αυτοί εξετάζονται στα ίδια θέματα με το ίδιο πρόγραμμα και την ίδια διάρκεια εξέτασης με αυτούς που εξετάζονται γραπτά.

Ειδικά ως προς την συνολική διάρκεια εξέτασης των εξεταζομένων προφορικά, πρέπει να διασαφηνιστεί ότι στη συνολική διάρκεια της προφορικής εξέτασης συμπεριλαμβάνεται

α) ο χρόνος προετοιμασίας, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3) ώρες, όπως για όλους τους υποψηφίους των πανελλαδικών εξετάσεων, μετά την παρέλευση του οποίου οι υποψήφιοι κλείνουν τα τετράδια και περιμένουν να κληθούν από την επιτροπή

β) ο χρόνος αξιολόγησης-βαθμολόγησης που ξεκινά μετά την παρέλευση του τρίωρου χρόνου προετοιμασίας ή όταν κάποιος υποψήφιος (πριν την παρέλευση του τρίωρου) δηλώσει έτοιμος για αξιολόγηση. Η επιτροπή έχει την δυνατότητα, εφόσον από την πορεία αξιολόγησης-βαθμολόγησης του εξεταζόμενου διαπιστώσει ότι είναι βάσιμο το αίτημά του για παράταση του χρόνου αξιολόγησης-βαθμολόγησης, να του παρέχει αυτή την παράταση χρόνου για εύλογο διάστημα (έως 30 λεπτά), η οποία συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη της αξιολόγησης-βαθμολόγησης του κάθε εξεταζόμενου και την εκτίμηση της επιτροπής.

Όσον αφορά τη διαδικασία της εξέτασης, επισημαίνουμε ότι οι εξεταζόμενοι υποψήφιοι εισέρχονται στις αίθουσες εξέτασης την ίδια ώρα που εισέρχονται και οι λοιποί εξεταζόμενοι στα εξεταστικά κέντρα, τους χορηγείται το τετράδιο και αναγράφουν τα ατομικά τους στοιχεία στους οικείους χώρους (αν αδυνατούν από μόνοι τους βοηθούνται από τους επιτηρητές). Μετά τον έλεγχο της ταυτοπροσωπίας και της ορθής αναγραφής των ατομικών στοιχείων, αυτά καλύπτονται από τους επιτηρητές με αδιαφανές αυτοκόλλητο ώστε να καθίσταται ανώνυμο το κάθε τετράδιο.

Στο κάθε τετράδιο πριν την έναρξη της εξέτασης επικολλώνται άμεσα δύο (2) αυτοκόλλητα αριθμητήρια στις ειδικές θέσεις της εξωτερικής πλευράς του τετραδίου, με τη λέξη Νέο για τους υποψήφιους του Νέου Συστήματος και Παλαιό για τους υποψήφιους του Παλαιού συστήματος. **Τη λέξη Παλαιό ή Νέο** (διάκριση μεταξύ Νέου ή Παλαιού συστήματος) που εμφανίζεται στο αυτοκόλλητο αριθμητήριο, ο υποψήφιος θα πρέπει να την αντιγράψει μετά την αναγραφή του «ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ» (λίγο πιο πάνω από το πλαίσιο, στο εμπροσθόφυλλο), με επίβλεψη των επιτηρητών και πριν αυτοί επικαλύψουν το αριθμητήριο. Οι τρεις πρώτοι αριθμοί του αυτοκόλλητου αριθμητηρίου αντιστοιχούν στον κωδικό της επιτροπής εξέτασης, ακολουθούν οι επτά αριθμοί που αντιστοιχούν στον κωδικό Λυκείου (ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ) και ακολουθεί ο αύξων αριθμός τετραδίου κατά ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο που σας έχει αποσταλεί (αρ. πρωτ. Φ252/67090/Α5/20-4-2016).

Αμέσως μετά τη λήψη των θεμάτων ο Πρόεδρος της επιτροπής μεριμνά για:

α) τη διανομή αντιγράφου των θεμάτων σε κάθε εξεταζόμενο, οπότε αρχίζει και ο χρόνος έναρξης της εξέτασης. Ο επιτηρητής μπορεί να αναγνώσει τα θέματα αν ζητηθεί από τον εξεταζόμενο. Είναι αυτονόητο ότι οι διατάξεις για τις υποχρεώσεις των εξεταζομένων ισχύουν και για τους υποψηφίους αυτούς από την στιγμή που θα εισέλθουν στο εξεταστικό κέντρο και μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασής τους. Την ευθύνη για την τήρηση της τάξης και της ομαλότητας διεξαγωγής της εξέτασης για όσο χρόνο οι εξεταζόμενοι μελετούν τα θέματα και προετοιμάζονται για να παρουσιαστούν στην επιτροπή έχουν οι επιτηρητές. Κατά την διάρκεια της εξέτασης η ευθύνη αυτή βαρύνει την επιτροπή. Η αρμοδιότητα τυχόν επιβολής στους εξεταζόμενους των προβλεπομένων πειθαρχικών ποινών ανήκει στην Επιτροπή Εξέτασης, στην οποία αναφέρουν οι επιτηρητές οποιοδήποτε πρόβλημα ήθελε ανακύψει.

β) την συγκέντρωση των βαθμολογητών και αναβαθμολογητών – μελών της επιτροπής του κάθε μαθήματος πριν την έναρξη της εξέτασης και αμέσως μετά την λήψη των θεμάτων, προκειμένου να συζητήσουν και να ομογενοποιήσουν την κρίση τους ώστε να επιτύχουν σύγκλιση των απόψεων τους για τις ζητούμενες απαντήσεις. Η επιτροπή δηλαδή λειτουργεί κατά ανάλογο τρόπο που λειτουργεί και η ομάδα βαθμολογητών στο Βαθμολογικό Κέντρο. Με αυτό τον τρόπο όλοι οι εξεταστές θα είναι προετοιμασμένοι όταν θα προσέλθουν οι εξεταζόμενοι ενώπιόν τους για την προφορική εξέταση και η κρίση τους θα είναι πιο αντικειμενική και άμεση.

Στους εξεταζόμενους παρέχεται ο χρόνος προετοιμασίας, ο οποίος είναι τουλάχιστον ίσος με το χρόνο δυνατής αποχώρησης και δεν μπορεί να υπερβεί τις τρεις ώρες, προκειμένου να μελετήσουν, να κατανοήσουν τα θέματα και να κρατήσουν, εφόσον το επιθυμούν, σημειώσεις στο τετράδιο τους για να τις χρησιμοποιήσουν όταν θα προσέλθουν στην επιτροπή προκειμένου να εξεταστούν. Όταν είναι έτοιμοι ή όταν παρέλθει ο τρίωρος χρόνος προετοιμασίας, προσέρχεται ο κάθε ένας ξεχωριστά στην αίθουσα όπου παρευρίσκονται τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης. Στην αίθουσα αυτή παρευρίσκονται υποχρεωτικά τα τρία μέλη (οι δύο βαθμολογητές και ο τρίτος βαθμολογητής) και δυνητικά, εφόσον ο αριθμός των επιτροπών το επιτρέπει, ο Πρόεδρος ή ο γραμματέας της επιτροπής ή και οι δύο.

Επίσης στην Επιτροπή μπορεί να παρίσταται και ένας (1) Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ή ο Προϊστάμενος του οικείου ΚΕΔΔΥ ή εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ο οποίος υπηρετεί στο ΚΕΔΔΥ, για την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, την ενημέρωση των μελών των επιτροπών πριν την παράδοση των θεμάτων για τη φύση των δυσκολιών των μαθητών και όποτε άλλοτε ζητηθεί από την επιτροπή. Οι εκπαιδευτικοί, ο/η σχολ. σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και ο/η προϊστάμενος/μήνι ΚΕΔΔΥ δεν μπαίνουν στις αίθουσες αφού δοθούν τα θέματα και σε καμία περίπτωση δεν αναπτύσσουν συζήτηση με τους/τις εξεταζόμενους/νες σχετικά με αυτά και τις απαντήσεις τους. Αν παραστεί ανάγκη οποιασδήποτε εξατομικευμένης βοήθειας (π.χ. να διαβάσει κάποιος ξανά τα θέματα στον εξεταζόμενο), οι επιτηρητές/τριες την παρέχουν σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στην

αρχική ενημέρωση από τους ειδικούς. Αν ο/η μαθητής/τρια συνοδεύεται από εκπαιδευτικό Παράλληλης Στήριξης, αυτός/ή μπορεί να παρίσταται κατά την εξέταση, χωρίς να συμμετέχει στη διαδικασία.

Ο εξεταζόμενος αναπτύσσει προφορικά στα τρία μέλη – εξεταστές τις απαντήσεις του στα θέματα, με όποια σειρά επιθυμεί. Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των απαντήσεων του μπορεί να συμβουλευτεί τις σημειώσεις του στο τετράδιο. **Στην περίπτωση που επιθυμεί να απαντήσει γραπτά σε κάποια ερωτήματα, εκφράζει αυτή την επιθυμία του στους βαθμολογητές, όταν προσέρχεται ενώπιον της επιτροπής, και το δηλώνει εγγράφως στο γραπτό του δοκίμιο, ώστε οι σχετικές απαντήσεις να αξιολογηθούν γραπτά και όχι προφορικά. Η γραπτή δήλωση του υποψηφίου υπογράφεται από τους εξεταστές και τον πρόεδρο της επιτροπής.** Όταν ολοκληρώσει την εξέτασή του παραδίδει το τετράδιο στον Πρόεδρο ή στον γραμματέα της επιτροπής και αποχωρεί από την αίθουσα και το Εξεταστικό Κέντρο. Ο Πρόεδρος της επιτροπής παραδίδει αμέσως και πριν από την είσοδο άλλου εξεταζόμενου το τετράδιο στον πρώτο βαθμολογητή, ο οποίος αναγράφει **το συνολικό βαθμό και την αναλυτική βαθμολογία** που έδωσε στον εξετασθέντα και υπογράφει στις οικείες θέσεις. Στη συνέχεια παραδίδει το γραπτό στον Πρόεδρο ή τον Γραμματέα, ο οποίος, αφού επικαλύψει με αδιαφανές αυτοκόλλητο τον βαθμό του πρώτου βαθμολογητή, δίνει το γραπτό στον δεύτερο βαθμολογητή, ο οποίος ακολουθεί την ίδια διαδικασία με τον πρώτο.

Μετά την παράδοση του γραπτού από τον δεύτερο βαθμολογητή, ο πρόεδρος αποκαλύπτει τους βαθμούς του πρώτου και εφόσον στον τελικό βαθμό υπάρχει διαφορά μεγαλύτερη των δώδεκα μονάδων, επικαλύπτει τους βαθμούς και των δύο βαθμολογητών και το γραπτό παραδίδεται στον τρίτο βαθμολογητή (αναβαθμολογητή) για την προβλεπόμενη αναβαθμολόγηση.

Για τη διαδικασία αναγραφής των επιμέρους βαθμολογιών και του συνολικού βαθμού στον ειδικό χώρο του τετραδίου του εξεταζόμενου ακολουθούνται οι ίδιες οδηγίες που αναφέρονται στην εγκύκλιό μας που αφορά στις πανελλαδικές εξετάσεις Γενικού Λυκείου και ΕΠΑΛ - Ομάδα Β' (ανωτέρω 2 σχετική εγκύκλιος).

Σημειώνεται ότι οι εξεταστές κατά την διάρκεια της εξέτασης μπορούν να κρατούν σημειώσεις για να βοηθηθούν στη σωστή αξιολόγηση του εξεταζόμενου, όμως πρέπει με ευθύνη των ίδιων και του Προέδρου της επιτροπής κανένα από τα άλλα δύο μέλη – εξεταστές να μην λαμβάνει γνώση των σημειώσεων αυτών ούτε και του βαθμού που δίνουν τελικά. Ο κάθε εξεταστής καταστρέφει με ευθύνη του τις σημειώσεις που τυχόν κράτησε αμέσως μόλις ολοκληρώσει την αξιολόγησή του. Απαγορεύεται επίσης κατηγορηματικά να παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία με ευθύ ή έμμεσο τρόπο στον εξεταζόμενο ή σε οποιονδήποτε τρίτο σχετικά με την αξιολόγηση και τη βαθμολογία του εξεταζόμενου.

Αυτονόητο είναι επίσης ότι απαγορεύεται η είσοδος στο εξεταστικό κέντρο οποιουδήποτε άλλου προσώπου εκτός των επιτηρητών, των μελών της επιτροπής εξέτασης, του ιατρού και του Συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ή του Προϊσταμένου του οικείου ΚΕΔΔΥ ή του εκπαιδευτικού Δ.Ε. ο οποίος υπηρετεί στο ΚΕΔΔΥ που μπορεί να παρίσταται στην Επιτροπή για την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών.

Γ. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΣΧΕΔΙΑ-ΜΟΥΣΙΚΗ)

Οι εξεταζόμενοι που εμπίπτουν στις ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις εξετάζονται στο τυχόν ειδικό μάθημα στο οποίο έχουν δηλώσει εξέταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 της αριθμ. Φ.253/128314/Β6 (ΦΕΚ 1538 Β/10-12-2002) Υπουργικής Απόφασης, οι οποίες αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις της παραγράφου 7 στο άρθρο ΜΟΝΟ της αριθμ. Φ. 253/27465/Β6 (ΦΕΚ 493Β/18-3-2009) Υπουργικής Απόφασης. Για την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων αυτών σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. **Τόπος εξέτασης:** Για την εξέταση των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα ειδικά μαθήματα θα ακολουθήσει άλλη αναλυτική εγκύκλιος
2. **Οργάνωση της εξέτασης**

Για την έγκαιρη και σωστή οργάνωση της εξέτασης στα ειδικά μαθήματα, οι Διευθυντές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης γνωστοποιούν το αργότερο μέχρι τέλος Μαΐου στον Πρόεδρο του οικείου Βαθμολογικού Κέντρου Ειδικών Μαθημάτων ή στη Διεύθυνση Εξετάσεων και Πιστοποιήσεων, Τμήμα Α', (αν πρόκειται για ειδικό μάθημα που εξετάζεται από την ΚΕΕΜ), συγκεντρωτική κατάσταση κατά Διεύθυνση Δ.Ε. των εξεταζομένων που ανήκουν στα ΓΕΛ και ΕΠΑΛ αρμοδιότητάς τους. Η κατάσταση περιλαμβάνει τα ατομικά στοιχεία και τον κωδικό του εξεταζόμενου και συνοδεύεται από αντίγραφο της σχετικής γνωμάτευσης κατά περίπτωση.

Η εξέταση, των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στα ειδικά μαθήματα διενεργείται γραπτά ή προφορικά ή γραπτά και προφορικά από την οικεία επιτροπή εξέτασης κατά τον ίδιο χρόνο και με το ίδιο πρόγραμμα, με τον οποίο διενεργούνται οι εξετάσεις στα ειδικά μαθήματα και πάνω στα ίδια θέματα, στα οποία εξετάζονται οι υπόλοιποι υποψήφιοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διαδικασίες που αναφέρονται στο κεφάλαιο Β της παρούσας.

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Οι υποψήφιοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει κατά τη διάρκεια της εξέτασης να αντιμετωπίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι σε καλή ψυχολογική κατάσταση και να αποδώσουν σύμφωνα με τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.

Η αξιολόγηση με προφορικές δοκιμασίες στα Κέντρα Εξέτασης υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συνιστά μια διαφοροποιημένη προσέγγιση που απορρέει από τις διαφοροποιημένες διδακτικές πρακτικές που έχουν εφαρμοστεί προκειμένου να υποστηρίξουν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Πρόκειται για μαθητές ικανούς/ές να παρακολουθήσουν το πλήρες Αναλυτικό Πρόγραμμα της τάξης τους και εμποδίζονται από δυσκολίες στη διαχείριση του χρόνου, του γραπτού λόγου και στην απόδοση των γνώσεών τους με τους κοινούς τρόπους εξέτασης. Η προφορική διαδικασία εξέτασης των μαθητών/τριών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες δίνει την ευκαιρία στους μαθητές/τριες να αποδώσουν σύμφωνα με τις γνώσεις τους και την προσπάθειά τους.

Α) Όσον αφορά τους/τις μαθητές/τριες με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (Δ.Α.Φ.) προτείνονται τα εξής:

Κατά την τρίωρη αξιολόγηση των μαθητών/τριών με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος επιτρέπονται οι ρουτίνες που επιθυμούν και δεν παραβιάζουν τους γενικούς κανονισμούς (π.χ. ένα συγκεκριμένο αντικείμενο πάνω στο θρανίο ή μια συγκεκριμένη θέση σε σχέση με το φωτισμό κλπ). Επίσης φροντίζουμε για την αποφυγή ερεθισμάτων που παρενοχλούν τους μαθητές με Δ.Α.Φ. να συγκεντρωθούν και αφορούν την ιδιαίτερη λειτουργικότητά τους ως προς τις αισθήσεις τους (θόρυβοι ή συζητήσεις στο φόντο της αίθουσας, αποφυγή βλεμματικής επαφής, μεταβολές του φωτισμού κλπ)..

Κατά την αξιολόγηση-βαθμολόγηση οι μαθητές/τριες με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος έχουν ανάγκη από πολύ συγκεκριμένες και προβλέψιμες διαδικασίες οι οποίες βοηθούν στη μέγιστη απόδοσή τους (π.χ. μπορεί να ζητήσουν να σταθούν όρθιοι/ες ή να καθίσουν πιο πλάγια, μπορεί να αποδιοργανώνονται από το επίμονο βλέμμα, μπορεί να χρειάζονται να συμβουλευονται το γραπτό τους). Οι ερωτήσεις που απευθύνονται από τον/τη βαθμολογητή/τρια χρειάζεται να είναι σύντομες και συγκεκριμένες, να δίνονται κατά μικρότερες περιόδους και να αποφεύγονται οι γενικού τύπου ερωτήσεις-παρατηρήσεις. Χρειάζεται να απευθύνονται παραινετικές ερωτήσεις, σε κάθε φάση της αξιολόγησης-βαθμολόγησης και να μεσολαβεί μικρός χρόνος αναμονής ή σιωπής προκειμένου ο/η μαθητής/τρια να απαντήσει.

Οι μαθητές/τριες με Δ.Α.Φ. που συνοδεύονται από Εκπαιδευτικό Παράλληλης Στήριξης (Π.Σ.) δικαιούνται να συνοδεύονται από τον/τη συγκεκριμένο/η εκπαιδευτικό και στην αξιολόγηση-βαθμολόγηση, ώστε να επιτυγχάνουν την εξοικείωση που χρειάζονται. Οι εκπαιδευτικοί Π.Σ. δεν παρεμβαίνουν, δεν εξηγούν, δεν βοηθούν τον/την εξεταζόμενο/η αλλά μπορούν να υποστηρίξουν τον/τη μαθητή/τρια με τις μη λεκτικές παραινέσεις και τους οπτικούς δείκτες που έχουν καθιερώσει μεταξύ τους προκειμένου να επιτυγχάνεται η συνεργασία.

Β) Όσον αφορά τους/τις μαθητές/τριες με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (ε.μ.δ.) προτείνονται τα εξής:

Οι μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία) αντιμετωπίζουν **κυρίως** δυσκολίες στη διαχείριση του γραπτού λόγου και στην αυθόρμητη παραγωγή γραπτού και ρέοντος λόγου (π.χ. δυσκολίες στην ανάγνωση μεγάλων κειμένων, ασυνέπειες ως προς την ορθή γραφή και τη σύνταξη αγνόηση των συμβόλων τονισμού και στίξης, κλπ). Για τον λόγο αυτό άλλωστε αξιολογούνται με προφορικές δοκιμασίες. Έχουν βέβαια το δικαίωμα κατά το στάδιο της προετοιμασίας του θέματος να χρησιμοποιούν πρόχειρο, όπου θα καταγράψουν τις σκέψεις τους και στη συνέχεια να αναπτύξουν προφορικά τις απαντήσεις τους. Επίσης δικαιούνται στην περίπτωση που επιθυμούν να απαντήσουν γραπτά σε κάποια ερωτήματα, αυτά να αξιολογούνται κατά τη βαθμολόγηση.

Συχνά συνεμφανίζουν δυσκολίες στην Συγκέντρωση και στην Επικέντρωση Προσοχής και απορροφούνται από τους θορύβους του «φόντου» (συζητήσεις στον διάδρομο, θορυβώδης κινητικότητα κλπ). Οι επιτηρητές προτείνεται να βοηθούν τους μαθητές/τριες με παραινέσεις ως προς τη συγκέντρωση και ως προς την τήρηση του χρόνου και να εξασφαλίζουν την αδιάτακτη ροή της διαδικασίας.

Κατά την αξιολόγηση-βαθμολόγηση των μαθημάτων των θετικών επιστημών καταβάλλεται προσπάθεια να αξιολογηθούν οι γνώσεις, η ανάπτυξη σκεπτικού και στρατηγικής επίλυσης των προβλημάτων πέραν των υπολογιστικών και διαχειριστικών δυσκολιών (π.χ. αναριθμητισμό) που άλλωστε συνιστούν μέρος των δυσκολιών των μαθητών με ε.μ.δ. Οι μαθητές/τριες που αντιμετωπίζουν ε.μ.δ. του τύπου δυσαριθμίας, αστοχούν πολλές φορές στη χρήση των συμβόλων και των προσήμων. Προκειμένου να μην καταναλώσουν όλο τον χρόνο τους στη λάθος κατεύθυνση μπορεί να υποδειχθεί με μια γενική παραινέση να προσέξουν τα σύμβολα και τα πρόσημα. Αν στην απάντηση κάποιου θέματος απαιτείται γραφική παράσταση και ο υποψήφιος αδυνατεί να γράψει, ο εξεταστής μπορεί να σχεδιάσει τη γραφική παράσταση καθ' υπόδειξη του εξεταζόμενου. Όταν ο εξεταζόμενος καλείται να απαντήσει σε θέματα όπως είναι η Ιστορία, η Βιολογία κ.λ.π., εφόσον ο εξεταστής διαπιστώνει ότι ο εξεταζόμενος αδυνατεί να αποδώσει το εξεταζόμενο αντικείμενο με συνεχή λόγο, μπορεί να τον εξετάσει με την υποβολή ερωτήσεων, οι οποίες θα τον διευκολύνουν στην διατύπωση των γνώσεων αλλά δεν θα πρέπει να είναι τέτοιας μορφής που θα υποδεικνύουν την απάντηση. Αν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των θεμάτων ή κατά τη διάρκεια της εξέτασης ο εξεταζόμενος ζητήσει την ανάγνωση κάποιου θέματος, τότε ο επιτηρητής ή ο εξεταστής αντίστοιχα θα μπορούσε να επαναλάβει άλλη μία φορά την ανάγνωση κάποιου θέματος. Κατά την αξιολόγηση-βαθμολόγηση προτείνεται οι υποψήφιοι να συμβουλευονται ιδιαίτερες τις σημειώσεις στο πρόχειρό τους. Στην περίπτωση των υποψηφίων με δυσλεξία ή δυσορθογραφία και εκτός από την περίπτωση των ασκήσεων γραμματικής δεν λαμβάνονται υπόψη τα ορθογραφικά λάθη.

Επισημαίνεται ότι η ιδιαίτερη μεταχείριση των εξεταζόμενων **δε συνιστά σε καμία περίπτωση επιεική αξιολόγηση ή άλλης μορφής ιδιαίτερη μεταχείριση**, αλλά σκοπεύει μόνο στην παροχή της δυνατότητας να εξωτερικεύσουν τις γνώσεις, τις οποίες λόγω της πάθησής τους αδυνατούν να εξωτερικεύσουν με το γραπτό λόγο. Είναι αυτονόητο ότι, όλοι οι συμμετέχοντες στην επιτροπή εξέτασης των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν επιτρέπεται να συμπεριφέρονται περιφρονητικά ή απαξιωτικά έναντι των εξεταζόμενων.

Ε. ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

1. Παρακαλούνται οι Διευθυντές των Λυκείων να διανείμουν το συνημμένο έντυπο «ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ» στους υποψηφίους που θα εξεταστούν προφορικά στις πανελλαδικές εξετάσεις.

2. Παρακαλούνται οι Πρόεδροι των Επιτροπών Εξέτασης των υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να διανείμουν την πρώτη μέρα των πανελλαδικών εξετάσεων το συνημμένο έντυπο «ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ» στους υποψηφίους που θα εξεταστούν προφορικά στις πανελλαδικές εξετάσεις.

Συνημμένα: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφ. κου Υπουργού
2. Γραφ. κου Γεν. Γραμματέα
3. Γεν. Δ/νση Στρατηγικού Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
4. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
5. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δ.Ε.
6. Δ/νση Θρησκευτικής Εκπ/σης
7. Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
8. Δ/νση Εξετάσεων και Πιστοποιήσεων, Τμήμα Α'

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΠΑΝΤΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

- Οι υποψήφιοι που εμπίπτουν στις διατάξεις για προφορική εξέταση, λόγω της υφιστάμενης φυσικής αδυναμίας τους (**δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, φάσμα αυτισμού, κινητική αδυναμία άνω άκρων ή προβλήματα στην όραση**), αδυνατούν να εκφράσουν γραπτά τις γνώσεις τους και γι' αυτό τους παρέχεται η ευκαιρία να τις διατυπώσουν προφορικά. **Κατά τα λοιπά η εξέτάσή τους δεν διαφέρει από την εξέταση των υπολοίπων που εξετάζονται γραπτά. Έτσι λοιπόν αυτοί εξετάζονται στα ίδια θέματα με το ίδιο πρόγραμμα και την ίδια διάρκεια εξέτασης με αυτούς που εξετάζονται γραπτά.**

- Οι υποψήφιοι πρέπει να προσέρχονται στα εξεταστικά κέντρα τουλάχιστον μισή ώρα πριν την έναρξη των εξετάσεων, να ακολουθούν τις συστάσεις των εκπαιδευτικών για την κατανομή των υποψηφίων στις σωστές αίθουσες **και να έχουν πάντα μαζί τους το δελτίο εξεταζομένου (καρτελάκι)** και αν επιθυμούν ένα μπουκαλάκι νερό ή αναψυκτικό. Μετά την κατανομή τους στις αίθουσες, τους χορηγείται το τετράδιο και αναγράφουν τα ατομικά τους στοιχεία στους οικείους χώρους (αν αδυνατούν από μόνοι τους βοηθούνται από τους επιτηρητές). Είναι αυτονόητο ότι οι διατάξεις για τις υποχρεώσεις των εξεταζομένων ισχύουν και για τους υποψήφιους με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από τη στιγμή που θα εισέλθουν στο εξεταστικό κέντρο και μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασής τους.

- Στους εξεταζόμενους παρέχεται χρόνος προετοιμασίας, ο οποίος είναι τουλάχιστον ίσος με το χρόνο δυνατής αποχώρησης και δεν μπορεί να υπερβεί **τις τρεις (3) ώρες**, προκειμένου να μελετήσουν, να κατανοήσουν τα θέματα και να κρατήσουν, εφόσον το επιθυμούν, σημειώσεις στο τετράδιο τους, για να τις χρησιμοποιήσουν όταν θα προσέλθουν στην επιτροπή προκειμένου να εξεταστούν. Ο επιτηρητής μπορεί να αναγνώσει τα θέματα, αν αυτό ζητηθεί από τον εξεταζόμενο. Μετά την παρέλευση του χρόνου προετοιμασίας οι υποψήφιοι κλείνουν τα τετράδια και περιμένουν να κληθούν από την επιτροπή.

Όταν είναι έτοιμοι ή όταν παρέλθει ο τρίωρος χρόνος προετοιμασίας, προσέρχεται ο καθένας ξεχωριστά στην αίθουσα όπου παρευρίσκονται τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης για την αξιολόγησή-βαθμολόγησή του. Στην αίθουσα αυτή παρευρίσκονται υποχρεωτικά τα τρία μέλη, δηλαδή οι δύο βαθμολογητές και ένας τρίτος βαθμολογητής, για την περίπτωση της αναβαθμολόγησης.

Επίσης στην Επιτροπή μπορεί να παρίσταται και ένας (1) Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ή ο Προϊστάμενος του οικείου ΚΕΔΔΥ ή εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ο οποίος υπηρετεί στο ΚΕΔΔΥ, για την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, όταν ζητηθεί από την Επιτροπή.

Η επιτροπή έχει την δυνατότητα, εφόσον από την πορεία αξιολόγησης-βαθμολόγησης του εξεταζομένου διαπιστώσει ότι είναι βάσιμο το αίτημά του για παράταση του χρόνου αξιολόγησης-βαθμολόγησης, να του παράσχει αυτή την παράταση χρόνου για εύλογο διάστημα (έως 30 λεπτά).

Ο εξεταζόμενος αναπτύσσει προφορικά στα τρία μέλη – εξεταστές τις απαντήσεις του στα θέματα, με όποια σειρά επιθυμεί. Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των απαντήσεών του μπορεί να συμβουλευτεί τις σημειώσεις του στο τετράδιο. Στην περίπτωση που επιθυμεί **να απαντήσει γραπτά σε κάποια ερωτήματα, εκφράζει αυτή την επιθυμία του στους βαθμολογητές**, όταν προσέρχεται ενώπιον της Επιτροπής **και το δηλώνει εγγράφως στο γραπτό του δοκίμιο**, (π.χ. γράφει «επιθυμώ να εξεταστώ γραπτός στο ερώτημα 2.1.»). Έτσι οι σχετικές απαντήσεις θα αξιολογηθούν **γραπτά και όχι προφορικά**. (Στην περίπτωση των υποψηφίων με δυσλεξία ή δυσορθογραφία και εκτός από την περίπτωση των ασκήσεων γραμματικής δεν λαμβάνονται υπόψη τα ορθογραφικά λάθη.)

Αν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των θεμάτων ή κατά τη διάρκεια της εξέτασης ο εξεταζόμενος ζητήσει την ανάγνωση κάποιου θέματος, τότε ο επιτηρητής ή ο εξεταστής αντίστοιχα θα μπορούσε να επαναλάβει άλλη μία φορά την ανάγνωση κάποιου θέματος.

- Επισημαίνεται ότι η διαφοροποιημένη διαδικασία που προβλέπει η προφορική αξιολόγηση-βαθμολόγηση **δε συνιστά σε καμία περίπτωση επιεική αξιολόγηση ή άλλης μορφής ιδιαίτερη μεταχείριση**, αλλά σκοπεύει μόνο στην παροχή της δυνατότητας σε αυτούς τους υποψήφιους να εξωτερικεύσουν τις γνώσεις, τις οποίες λόγω της πάθησής τους αδυνατούν να εξωτερικεύσουν με τον γραπτό λόγο.